

בכל יום ויום זמן החתמה
למכ"ע זה ומגליון הראשון
מתחלת.

האדרעססא :
למשלוח הכסף בארצנו
ובארצות רוס על שם
האדמיניסטראציאן

* Kol Machsike Hadas,
באושניצא נאססז
10. נו.
in Lemberg.

החזתם אשר לא יקבל הנחה
במועדו יפנה אלינו במכתב
פחות בלתי חפשה, ועל גני
יה' נכתב :

Reclamation

KOL

Machsike Hadas

קול

מחזיקי הדת

מחירו בארצנו
לשנה 5 ר.
רבעי 2 — 50
לרבע 1 — 30

ברומעניעו
לשנה 15 מאנק
לרבע 7,50
לרבע 4

שכר מודעות 10 צ"ל לשורה
מכתבים רא ישובו ליד
בעליהם.

מוכננו הכללי ברו"ס
ח"ר מרדכי חירש נאלרבערנ
פאווא-נאססע ביא הרב זנביר
יכו"ר חיים ליכט שפיץ 27,9
ווארשא

M. H. Goldberg
Pawa-gasse bei Chaim
Leibusch Spitz 27,9
Warschau

Lemberg, den 10 Mai 1888.

Nr. 15

לבוב, יום ה' כ"ט אייר תרמ"ח.

מצבם לא יגיע נזק להעם אשר הם יושבים בו, ראו כי היראה
אשר יראו העמים מפני גדולת ישראל מקורה רק באולת והסרון
ידיעה בתורת ישראל ותכונת נפש היהודי אשר טבעו כטבע עשב
השדה אשר לפי תכונת האדמה אשר יינק ממנה וכפי גנה השמש
אשר תטיב פניה לו כן יגדל ויצמח ויהי לגפן אדרת לתועלת
הארץ וחיי החברה.

אלפי שנים נאנחו אבות אבותינו תחת עול קנאת הדת
אשר פוצה אותם לשמצה בקמיהם, על אשר דבקו בתורה ואמונה
עדיה היה שמנו מפורץ כל היום ויאמרו עלינו כי עם קשה עורף
אנחנו מוכחי סגורים — למען יצדיקו מעשיהם בכל ערילותיהם
ודעותיהם אשר עשו לנו ; אכן בעת הנאורה הזאת אשר אהבת
אדם יצאה חפשי מבית כלאה, ואי סברנות העמים לא תפספף
עוד כאוב מארץ קולת, רוח השקר והחנופה ושנאת הדת לא
תשנוט עוד במרומי קרת, ומחדרי מלכים יופיעו פקודות הן וחסד
גם לנו בני ישראל, וגם כל פנות אחינו מכירים טובות הממשלה
וחסדה אלה על פי חקים ומשפטים טובים יסולו להם מסדות
לרומם קרן התורה והאמונה, ויפרשו גם הצדקה והחסד, ואלה
יתנו משפט הבכורה להרים קרן רוח הלאומי לדעת לשון הארץ
המקרבת אותם אל המטרה הדרושה להם להשתוות אל העמים,
אלה ואלה ימלאו חובותיהם נגד הממשלה והארץ ; בעת הזאת
עלינו באמת לחפש דרכנו עד מקום שירינו מנעת מה המה
המומים וההסרונות אשר ישימו עלינו שונאינו עלינו להבין נפשנו
לקבל הטובות ולאמץ לנו את תנובת מצבנו הטוב בהסיר מעלינו
כל מום ועול אשר התנגנו בנפשנו כי אורי יצדקו משפטינו ואם
המצא ימצא בנו שמץ מגרעת מדוע לא נודה בפה מלא ולאמור :
אמנם לא טהרנו מחטאה ! הן לא נבוש ולא נכלם להודות על
האמת ולחקן מעותנו אם נזכר.

לא דבר חדש אביעה היום, כבר חקעו והריעו ותקעו מכ"ע
לכני' כי עמל בקרבנו פשע ועון בבית יעקב הוא הפזור הרב
ואהבת המותרות אשר דבקה בבית יעקב. הנגע הזה הנה מתפשט
בכל שנה ושנה עוד יותר, נשא נא עינינו ונראה כי תחת להיות
ישראל במלבושיו בתום בצדק ובענוה הנה עתה אחרת היתה אתנו
כי הגנו מצוינים במלבושי כבוד ואדר יקר מכל משפחות הארץ
גדומי צמר ומשי עשר חליפות בשנה, מהלצות הנשים והנחולות
פניניהן ועגילי אוניהן יקחו את עיני אורח הארץ ויכסו פניהם
רוגז וכעס, היום תחדש עדיה עריה ותלבש בגדי מלכות, מחר
לא תמצא רצון במרכושיה אלה כי מפאריז יצאה מאדע חרשה
וסדר מתודש מלאנדאן, או כי תחז עינה בת גבירה לזבשת שלמה
חדשה בתמונה ותחוך אחר תרד עינה דמעה לפני בעלה כי תבוש
עוד מהרים ראש נגד רעותה הלא טובה ממנה רואה היא כי
העינים אשר הבישו עריה אתמול ויפריאו ויהללו את מהלכה היום

תוכן הענינים : הבו עצה. — אם על בנים רמשה. — דיב
התלמוד. — קול מבשר. — הקול קול יעקב. —
שניאות מי' בין. — מירקיא. — ידיעה של הבחירה. — דברי
הימים. — חדשות. — תשובה כללית. — מודעות. —

הבו עצה !

תורת ה' נחלתנו, ראשית יסודתה ואבן פנתה להביא אחדות
בכל עניני הדת וחברת בני אדם, תטע בלב מאמיניה תורת אהבה
פלגית לכל בני אדם ותרחק מהם אהבת העצמית ; תחיינם לעזור
איש לרעהו ההולך בצלם, ותזהירנו מהשחת ומהרע לשכנינו
אשר בתוכם אנו חיים. ואם ככה איפה נזכר להחליט משפטנו
בי רדיפות והמצוקות אשר סבלו אבותינו בזמן הבינים היתה
חטאת העמים, אולתם וסכנותם, אשר לא הבינו דרכי תורתנו
ולא ישובו בנתיבותיה. השכל הישר מחייב לתת רשות לכל איש
ואיש בארצו אשר ירדהו וגדלתהו לשבת בה שקט ושאנן אחרי
שהוא ממלא חובתו נגד ארץ מולדתו ואחרי שידענו כי בכל עת
ובכל זמן אם אך נתנו מנוח לכף רגלי היהודים אז מלאו גם הם
את תעודתם נגד ארץ מבתם ויגדלו ויצרכו בדעת בתוך המון
אלפי עמים פראים ומורדי אור, ובכ"ז באמת נזכר להתאונן במר
נפש כי אך מעט מזער היו העתים אשר התחסדו העמים להטיב
גורל היהודים, אבותינו הלכו לאור שמש הדעת והתבונה ולעומתם
העמים שמו הבערות מחסמו ובהבלי שוא נסתרו, ויחדשו את צרות
ישראל הרדיפות והמציקות עד כי בחזקת היר העצימו את עיניו
מראות אור בהיר בשחקים וישימו תחולתו ערפל בבית כלאו
ומאמר הנהעטא אשר סגרוהו בו, וכאשר ענו אותו העמים
במסגרותיהם כן הקשיחו את לבנו וטהרת רגשותיו מהתקרב אל
העמים באהבת נפש ; ואותותינו נראה כי במאה הנוכחית אשר
שמש השכלת העמים גרשה מפניה את משפטיהם הקדומים ואי
סברנותם ספה תמה מפני אור אהבת אנושית, הנה שם במדינות
אלה החלו אחינו היהודים להתקרב אל העמים בקורבה היותר נפרזה,
כי מלבד אהבתם אשר הראו לאהבת מורדתם ויקריבו את נפשם
בעד שרומה בישרת נפשם ובנקיין כפם עוד יבקשו נוספות להדמות
אלהם גם בסדר החיים ותהלוכותם.

וכי גביט מישרים לראות את מצב המוסרי אשר אחזו בו שומרי
תורת ה' בארצות אשר השפיעה להם הממשלה משפטי חירות
וזכויות, לא לבד שאחזו בענפי הידיעות הדרושות לחפץ מסחרם
בארץ, אבל גם תורתם ואמונתם האדירו והוסיפו אומץ ויתחזקו
במעו צור ממנו נחצבה, ובכך דור ודור אשר חונג את היהודים
בהרחבת משפטי זכויותיהם כן נזכרו הממשלות לדעת כי בתקון

האם אנחנו נתהדר בגלומי תבלת בון וארנון? האנחנו נחגור עון ואון בשינוי זהב כפרים מאשר ביכרתנו, מלכוש כבוד שבין לידה באו ובין לידה יאנרו? הטוב לנו ולנפשנו למצוא חן ודקות חנינה מאת הגוים? הבאלה יכירו אותנו לעם אוהב צדקה גוי משפט יעשה וקרבת אלקים יחפץ? רחוק רחוק מן המטרה והלאה! ואם לא לרענן וחרפה נחנה נפשנו בעיני כל הגוים הרואים ערותנו כי אשת כל עני ודרך נושא סבל ועגלון. מוכרי שומים וירקות ברחוב העיר, עצמותיה נחרו מלחץ ורחק. פניה קבצו פארוז מלהט השמש הקודחת עליה כל ימי המעשה ועורה צפד מעל עצמה מפני חרפת רעב וחוסר משמן ולחם חמורות, ומרי צאתה בשוק תעדה נאון ואבן יקרה חטובות אטון ומשי מדמשק יבוא לרכושן, ומה נשאר לעמים לאמור ערינו. הלא יאמרו בצדק את כל העושר ההוא מידנו לקחו, ומחרבנו יבנו להם היתודים טורים וארמונות, כאשר אמרו הפלשתים לאברהם לך מאתנו כי עצמת מ. מ. ו. מאד, וגם בני לבן כן אמרו כי כל העושר לקח יעקב מאביהם ומברכתו האציל לו; הם לא ישכירו דראות כי תחת אשר הא"י יאכל למשמנים וימלא בשנו מטעמים וישתה וירדף שכר כל היום, יעמול יגע היהודי בנטפיו זיעה על רחם יבש, ולא ימריצו בעדינו כי נחמר נפשנו מענג המאכלים היקרים למען נלכוש בגדי כבוד לכבוד שבחותינו ומועדינו הקדושים כי אך כשורדים וחוטמים יתנו אותנו כל היום, היפלא איפוא אם ישלחו בנו לשון אפעה כל היום ויבקשו להפוך את לב העם והממשלה להכביר עור הגלות והשפלות על צוארנו לבלתי נחמוד ונתאוה כבוד יותר משרים רוכבים על סוסים.

מה נאמנו דברי חכם אחד בדברו על דבר הפזרון בישראל אמור יאמר: זכרו נא ראשונות והתאושו, החטא הראשון והגדול אשר חטאו אבותינו ממה יצא? מנזמי הזהב אשר באוני נשיהם, הקלרה הנוראה אשר קלל ישעיה את בנות ציון בשם ה' יען כי נבהו מאד ותלכנה נטויות גרון כו' — ומשפטי ה' אמת צדקו יחד, כי ביד כל איש להטות את אשתו לכל אשר יחפוץ, ועדין להיות שורר בביתו, ולראות לבל יגבה דבה בנומה וחריהה לכן עדיהם יצאה הרעה מאת ה' דמות בחרב ומרחמה כל הרעות אשר עברו על אבותינו בימי קדם, כל גרושי פארמוגאל שפאניא ואשכנז מאין נצמחו? דרשו מעל ספרי הקורות וקראו כי אך מקנאת העמים בהם על דבר חכשישי נשיהם וצבי עדיין, מבלתי דאות אם לאל יד בעליהן למלא חפצן בתוכחת הנביא: (עמוס ד) שפעו נא דבר ה' פרות הבשן וכר העושקות דלים הרוצצות.

בנו ממנה ובתמהון יבישו על האחרת, והיא נופלת מאחותה! אישה הצופה ויודע תעלומותיו מכיר ויודע כי עוד מעט ויבוא קדים בהוננו ורזון ישולח באסמיו אבל מה יעשה צר לו רשמוע קול בני רעיתו אשר תאלצהו יום יום, ורהציל נפשו מן המלחמה אשר תערוך נגדו יתר ידו וימהר רתת כבודה בשאלתה ונפשה בבקשתה. המחלה הזאת העמיקה שרשה עמוק עמוק בנפש אומתנו, כל נקדה יערוך גדלו אל הנכבד בעמו. שנים שלשה עניות מרווחים מעון לו כי בלעדס מה הוא, יחן את בתו ראיש גם כי בביתו לחם עצבים ומאכלו לא בריאה, וגם כי בנעוריה שרתה בבית אחד הנגידים ונשכרה ללחם, עתה נמל עריו לשים עטרת חפארת בראשה גזם זהב וחלי כתם וצמידים ורדידים ולבושי משי ורקמה כאחת בנות השרים, ומאין יקח כל אלה? זה שנים רבות קבץ על יד מאשר מנע אוכל מפיו ויחסר נפשו מטובה, חציו ידוה בנשך ומרבית, וחלק אחד יקח בהקפה מאת החנוני המקיף. מי השלום יקרבו חיש מהר ולרש אין כל כי אך רגל אחת אשר יפשוט לנשיו, עוד מעט כנזא יום כי ינקש האברך רחם ביתו, ואין לו רק שגל בכתם אופיר נצבה לפניה הנזשים באים לבקש את שררה ולא נשאר לו כי אך להפשיט את עדיה מעדיה או להריק נפש המוכר המאמין הפתח, הדבר בוא יבוא לפני המשפט בטח ומה יענו שופטי נפשינו, זאת חטאת היהודי למור לעשוק ואוהב להתהדר על חשבון אחרים, ונמצא שם שמים ושם ישראל מתחולל — פקח נא עיניך ישראל וראה אם גם האזרחים אשר הננו שוכנים אתם, הגם הם עושים כמעשינו? ראו נא! כל אלה בני שעיר החורי, שוקטים על שמדיהם, מהם שרי צבא מהם רופאים ועורכים מדיניים, יועצי ממשלה ורוזני ארץ סגנים פרחמים אשר בתיהם מלאים כסף, וארה פקידים נושאי כהנות נכבדות אשר ברי זעת אפים ישבעו ברכה ואוכל וגם הון ועושר למכביר, הגם המה ונשיהם כנשינו תלבושנה מחלצות ומעטפות יותר מכפי מסת השנת כחם? התחתרה אשת החייט הרצען והסרסור כאשת הקצין ותקנא בה? הלא בוישת וכלימה היא דללת עם הארץ כי תצאנה נשיהם ובנותיהן מחושבות חבנית שרתי באזרחים; ואנחנו עם שפל ומדוכא, גוי ממשך וממורט בין העמים, אשר לחמנו בועת אפינו יבוא, ואך מעט מזער אשר נחלת שדות וכרמים נמצא חית ירינו אך מן הכסף העובר מיד ליד, עד כי גם אבירינו ועשירינו אשר כבר עשו עד עפר בצר וכמים הכינו מלכוש ורב עושר גם אלה חיהם תלואים להם מנגד מפני הרוחות הרעות המתרגשות בעולם פן ימעט הונם, ברוח התהפכות הזמנים

אם על בנים רמשה

ספור מאת יצחק אבן מבארסלאוו.

(המשך מקומתו"ה גליון 14)

אדוני רבי! הנה הסוד ברוחו הקשה, אלה ידעת כי לא נזקל יאכל האפור מפה יקשו לו אלה איולי אדם, וסרמס לא ייקו לשלום חפשי אף לידם, ופ"כ עלינו לקדם את פני הרעה, ללאם לשטן לה על דרכה לכל חלא לפעלה, ולנמס בהעלם הזה, להביא עליו שואה אשר לנח לא יוכל להמית לו ארו ממנה, וע"כ הנה עשה הלוס כי העת קררה! ואם אין הנה אכד העלם עם פוריו, ויחר על עפר יחסו, ויאכדו כלמו. . . . הרב העמיק חסוד רגעים אחרים, ועל מלחו הוך משלג לנה חונה חרישית, אחרי כן דבר דברים אחרים בלס אל חוון השומס. טובה עמך חלא חלא, השיב ר' נחמיה אמרו לו, אין זאת כי אם פאת אלקים הופיעה עליך, להליל משחת בלי נפשות נפשות ומדוכאות, ומה ירש לב אלסן לך מורה רב, על כי הלל את בנו מפמים ועוקסים סביב שמו עליו, לאור פאור פיי חופס ודרור; הנה! עם לפשות היא! נסכל פלס מלאכי משחית אלה, נעביר את הרעה העומדת לפנינו ולוטשת עיני ופס לנו, טובה חומס מן המעלה, ולמס חמלא ידנו נכחירה מן הארץ, ונאכד כל זכר לה, כעת אין לנו לבקש חסכויות רבים כ"ס לגור חומר — ולפשות, אכזי הכני עומד הכן לעמול ככל אשר לאל ידי, ובעל סרמסיו ממכר שכתו יסי בעורחן איסס ללנס לדרכו. —

השחר טרס פרוש על ההרים, קוי חור השמש טרס הסלו עוד להבית וממסכ איהס, לבשר מקבות מלכת היום כי נכונים לבוא, הדומיק עוד שלטס שלטס על פני הכפר כללון, גם האחרים העיזדים פבדחס ציר מרזיס. טרס קמו ממסכסס ללאס לפעלס, הכלבים עוד יהמו וינכחו בחלונות לקול. מצעדי גבר לזניהס חקסכנה, הקול קול צעדי ציר ממסר, הנשלס מרי נחמי השויב, ועל ידו מנכס סגור נחוסס צר לאלסן הכללונ, הליר יחסו דרכו נחפזון למרץ, כי כן כוס עליו משלסו במפגיס, ונמקל אשר בידו יסה הנה והנה על ימינו ועל שמאלנו, להסיר מעליו משלסס מלאכי רעים, ולפשות לו דרך בין להקס כלבים אשר סביב שמו עליו, ללכלי חס ידיס לר להסלן מהמונס. משאונס לא יירא, ומקול נכסס אימס לא יחס, ובעדי חון יעשה דרכו עד כואו ביסה אלסן. אלסן ככר העציר שנה מעיניו ומעפעפיר מנועה, אך מעשככו טרס קס עוד, לעומס זאת העלס "נח" מוטל עוד שקיע בשנה נעימה, ובשעפס מעזיונות לינה. כהולס פסס דפק הליר על דלמי ציס אלסן, עד כי כל בני הבית נעורו משנחס, ויחרדו מקול הרפיקס. כדריס כושלות נכהל ונחפז רן אלסן לפסות דלמי ביתו, פניו כפני מם חורו, לבו הנה בקרבו במקסס על ראס מסמר, וינכח לו כי פסידות לא טובוס נלפנו לו כסיק העסיד, הליר כל הביסה וימסור את העכסכ על יד אלסן וישכ על עקבו עד ארניעה, כלכ נפסס ורעס וכידיס רפות ורופדות פסס אלסן את המכס, ויקרס צו כדריס האלס: "אלסן יקירי! דע כי חיל הסופיס מערו פסה ללאס מן העיר ללכוד חס כרך, ורגפיר מספר עוד מנו לך אחרי השיגך מכסבי זה, עדי יסוכו על ביסך, ורעה נכד פניך סלילה; ואין ישועסה לך, כלמי חס חסכיל פסוס נמרמס ונמהירוס"

משפט אדן אשכנז יריב את ריב התלמוד כן טוב לנו לשמוע דבר המשפט והבקות בו נראה ברור איך פעמים רבות תשען ממשלת המשפט על היהודים הנאורים לחות דעה בעניני הדת והם בורים וריקים נבערים מכל ידיעה קרה בדברי התלמוד והאמונה, כאשר ראינו כה כי נקרא היהודי לאגאדא מגעשמינג בתור גבון דבר, והוא לבשתו ולבושת ערות אבותיו הודה בפה מלא כי לא ידע מה לשפוט על התלמוד כי לא ראהו מימיו אך זאת הוא יודע כי הרבה דברים שראו צורכים גאורים בוי לעומתו רב תודה להודי קאָהן הפראפעסור אשר הגיד צדקת התלמוד ויגור מעדיו חרפת מחרפיו ועוד ינעם לנו לשמוע דברי ריבות הקטגור הראשי בערטרס אשר חתה נחלתם על ראש האנטיסמיטים אשר לא נשמע כמוהו באשכנז לשפוט את האנטיסמיטים לבוגדי און.

בראש השופטים ישב השופט דאהלמאן, אשר הציב את אלה השאלות לפני יודעי דבר היהודים: (1) אם משפטי התלמוד כחובה על היהודים המאמינים לשמרם עד כי בזהו בזה אמונת ישראל יחשב? (2) אם נמצא בתלמוד כי חקי תורת משה רק ליהודים נאמרו ואין להם יחש נגד הגוים ומותר ליהודי לעשוק וכהונות את האיני יהודי? — הפראפעסאר לאגארד הודה ורא בוש כי אין לו ידיעה בתלמוד אך זאת הבטיח כי נמצאו בו הרבה דברים אשר אין כמו מועיל כי אך סודות אשר לא יחויב לכל יהודי להאמין בהם, ועוד הוסיף דברי בלע ומלשינות נגד ישראל. — הפראפעסאר קאָהן אחרי אשר השיב דברים נכחים ונמצאים נגד ה' לאגארד ויזכיר כי אין לו הצדקה להוציא משפט קטן וגדול נגד הדת אשר לא ידע טובה וערכה גם הגיד ולא נחר כי איננו גבון במלוא המובן בתלמוד, אך שבע עשרה שנה עמל ויגע בלמוד הגמרא, וגם בזמן האחרון יחקק מנה אחת לתלמוד התלמוד ועודו יודע מהלך רוח התלמוד והגיגותיו וכה גיד דעתו עליו, "אך מרם כד עלי להגיד כי התלמוד איננו כאחד ספרי המדע עד כי יאמר עליו, "אינני מקוראי התלמוד" כדברי ה' לאגארד; הוא ישוב את דעותיו על התלמוד ממקור הפרא-פעסאר דעליש והמה בדויים, בלתי מוגהים כשיגאות יתירות וחסרות; וכמה מדבריו לקוחים מה מספרו של ראָהלינג, אשר ברא ברוחו דמיונות לא היו ולא נבראו. הונאת גוי אסור מדברי חז"ל וכן אסור לרמות אף העכו"ם: ברור מלל כי עד כד איש ישראל מוסדת החובה לשמור את כל הכתוב בתלמוד כנדר תורת משה מפי הגבורה בהר סיני וכל תהלוכות דת ישראל מקורם מן התלמוד, תלמוד הוא יסוד הדת הישראלית כד ספר התורה והנביאים

אביונים האומרות לאדוניהן הביא ונשתה, וחז"ל גזרו בפולמוס של שיטות עד עמדות כלה אשר לא היתה רק עשרת זהב קטנה אף כי רובי התכשיטים אשר בראשי נשינו ובנותינו המלאות אבנים טובות ומרגליות האוכלות כל יגיעי כפינו ועמלנו. ועתה הביטו וראו מה רבה רעת הפסל הזה אשר עשינו מטנו כונים למלכת הארץ. היא האשה, כו' המכס הגדול אשר אנחנו נותנים לנשים ברצון נפשנו, העור הזה שוכב כמטיח ברזל על צוואר כלנו כגדול קטן כעשיר בעני, וגם אשר אין ידו משנת די מחית ביתו, דא ישקום ולא ינוח עד ימלא חפץ אשתו ירבישנה שני יכסנה רקמה ויעש לה כליל תפארה כאשר אהבה נפשה, ומה יולד מזה, בני אדם מזקינים שלא בשעת זקנה ומתים בחצי ימיהם, לא כן אחינו בני כל עוד שאנחנו פוזרים בעמים ונפוצים בארצות שונות עלינו ללבוש צניף ענוה עד פנינו, ועתה מי לה' אלינו! הסירו את סמל הקנאה ואת אלקי הנכר מקרבכם! הרימו כתר מלכות מראשי נשיכם, פרוק נזמי הזהב אשר באדוניהן, וייטב לכם לבניכם אחריכם עד עולם.

המדבר בצדקה

ריב התלמוד *

לפני כס המשפט בעיר מארבורג באשכנז נצב לדין אחד משונאי ישראל ושוטמי התלמוד (כנראה ממקרים רבים כד שונאי התלמוד שונאים גם את העם הדבק בו) — עקב אשר חרף את התלמוד הקדוש לישראל. וזה דבר המשפט כפי הודעת מכ"ע איזר. מטאניץ: באספת שונאי בני שם בעיר מארבאלך דבר גם מורה אחד פנענער שמו, ובחרות אפו ויקוד עברתו נגד היהודים אשר תוך ומרמה אתם ומכורותיהם כדי חסם, הוסיף לאמור: אם אמנם ישנם גם יהודים, נקיי נפסם וברי לב אודם בתומם הולכים כעורים בדת תורתם הנותנת לפניהם את התלמוד רקו ואת הש"ע למשקלת, "התלמוד הזה כדו אומר כי משפטי צדק אשר בתורת משה הנם אך בין יהודי לאחיו ודבר אין להם עם יתר העמים גניבת גוי והונאתו מותרת לישראל. אין חטא. אם שמוע ישמע היהודי בקול התלמוד נבל ובדיעל הוא בעינינו ואם לא יעשה מצותו נבל ובליעל הוא בעיני ישראל עמה כה או כה נבל וברי ער היהודי סרה הקטגור הראשי בבוא הדבר לאזניו קרא את המורה פנענער לעמוד לפני כס המשפט, ומאשר כי נכבד דבר המשפט הזה לנו מאשר לא רבות שמענו עוד כי

(*) המאמר הזה כחומר מבוטא בדפוס מאתס מקום עד כה. שמו"ל

זמר שאל ועז, והנה המון שוטרים מזוינים התפרצו כפרץ מים זרעם ורעם והמולה רבה הכיתה, ובעמדם על סף הבית נשאלו הכן על עמדם כנזים ונדהמים, ברלוםס סוזן סוגה ואלל אשר כבית, כל השוטרים השתאו וישחממו לראות כי מוסלסם נכונה, וכי ציד סוקה השליך המות את טופס מציץ מיהם, ויחדיו נאלצו דוס וילאמרו לשוב העירה, "מנו ציד מעט ו" כשע קול ראש הפקיד ס, עמדו עמודו! מי מאנשי הבית מת עליכם? ספסל ספסל פניו לעומת הסורים הנאנשים והנאנקים, להליל מפיסם דבר. אלקיס מלא פון אגדי אדוני, השיב אלחנן בדמעות על לחיים — והמות האמר פרש ארבות ידיו לנזול מידיו את הנגר הנסמך אשר בו היו תלויות כל קוותנו. אהה ד' אלקיס! כן יסיר נח לנו אטרי בלושנו. להרנין את לבנינו התמולס-מכל חקיה, ולהשאיר לנו סס וזכר סחם השמים, זכנס סחם, אור לשכרי! שבת משוטנו וערסה שמתחנו. אך זה יומים מלא נחלה מעט ויפול על פרש דוי, ולאמנו אמרו: "לך סלי הוא וישלנו! זכנס כליל בלחות זה גברה עליו. המעלה כלל סעלומות עוזה ומכריעו סחמיה. סה לאסוני! נחלה מבתי! אין מלאוב כמלאובי ופיר כפירי! . . . "לחלסם!" קרא הפקיד בקול גגיר ומלאס — ויחדיו סכו כל עומת סכאן, ויפצצו את סכפר כללן צמגינת לכ, על כי נחלה אכרה חקיסם. אטרי אשר סככונן אלחנן כי סיל ססויטפס כנר לסמו מזה, כנש אלחנן בללס אל כנו: סשיכ ארלס, ויסר מעליו את סשמיכה ססמורה, וילאמ סלוי: קומה כני קומה! סר סחור סמוס, סחמורה מעפר, קימה אל סירל! אך סה! אין קול ולין קשב. ספס כדמיון, סוככ כנש . . .

לרפד על הארץ מעט סכן, ולהשכיב את כנך סרוס עלימו, להיום סועל באכן דומס וכנול סך כלי נוע מכוסה כשחורים, ולהסלות מעל למראסויו נרות רבים, ולסה וסוס ציחן סחיפחו מר ספרסו כפסכס, מלרסו סככו כסמר על סיסיד, וסיה ככוס ססוטפס סביסה וסלו את ססססססס והמכוכה, את ססוזן סכורס סמרגיו לב ונפס, יסוגו ססיר, ויסוכו על סקכ כססס, ולו כן סרס יוסן לך וכל רע לא סכוססו אטרי אשר יכסכ כספרי סססס, אטרי כן מלא ידים לססספך כססכככס להיום עליו ססרה. אל על סססססססס, פן סוסר ססוסס, סוסס ססס כסור סס! אססכך נסססס. — סקסה יוס לא יכס לו ססכככס רבים, עס סככר עליו יד סלחן להכריעו ולספילסו סדור, כמה לסלחן סמכככסו לסורר ימים, יעסס את אשר יעסס, וכל עסס ססס טוכס או רסס מלא ססלס כלכככ. גס נגס סך רקנון כירס יקר סולך כעיניו, ולא ידס כמה יסל. גס אלסון לא פנר אססס כדכר ססוט סססרס, ססככ את כנו יסידו על ססס, אטרי סודיעסו את דכר סמככ, וספסל ססכיל לסככ כסומר מקסס, כללס סניס יד או רגל, סוריו נסכו עליו ויסלו נרוס רבים מעל לרסס, ויסכו כני סמרוריס דסססס סיוסלסס מן סלכ, כי נסס ססס וססס פן יגסל סרמיססס לעיני ססוטפס, וסיו עדי אוכד, וע"כ סס לסכ כקרכס, וסרמי דסססס נפסלו סכככס עינימו מכלי מסיס. סו כרי! סו כר כמני! נעקס ססס וסיליל בקול סורר כליות ולכ. וססס יססס כקול דססס דקס גס סול: למה זה לעמל סולרס וסמלססי מרסס, וסס סיי עלי ארסוס? אך סס! קול מסך סרככס וללול נסך סניס לסוני סכוכס, ויססכמו אכוס להריס קול

לה ענישו בברא שלשה ירחים, ומצעה, אם אך
בכחית, "סניעת כבוד" (עלהנבעלידינונג) נשפטה גם אז מניע
לו עונש שרשה שבועות במאמר: — הנשפט הצמדק לפני השופטים
כי לא ערה על לבו לדבר סרה על אמונת היהודים כי אך
מנחגים בין אדם לחברו, בן כחש כי לא אמר מפורש כי בתלמוד
נמצא ככל הדברים האלה רק אמר בדרך ספק, "אם נאמר בן"
"ואם נמצא באמת אז כו"ף אף כי לא חוציא מפיו המלים, כי
התלמוד הוא קו חקי היהודים" והעדים המעידים גם חמה לא הגירו
פה אחד לאשמתו כי אלה העידו כדבריו ואלה נגדם, ומהם
שאמרו כי לא יזכרו עוד.

בעזה"י ירושלים עיה"ק ת"ו. י"ג אייר. כ"ח דמטמונים.
חרח"ם ציון לפ"ק.

מבשרת ציון, תשמיע ישועה. שו"ר למע"כ הרב
המו"ל המכ"ע, קול מחזיקי חר"ה היו בלבוב יע"א
ה' יברכהו אכ"ר.

אחד"ש"ט כמשפ"ט. — כאשר הודענו בעתו את מצב
הנורא שר תושבי ע"ק בחוסר המים ויוקר לחם, במהומה וסערה
נוראה. עפ"י מכתב מיום כ"ה ניסן. — בן הננו להודיע ולבשר
את ישועות ה' כי כבר עלינו חסדו ונפלאות גדולות עשה לנו
ה' כי המייד בע"ק בחודש הזה, אשר היא נפלאות שלא כפי
הטבע. — ולעת עתה סר מעט הפחד של הצמאון. — וגם היוקר
רד מעט. — כי נתחזקה בטחונינו. כי עוד ירחם ה' וימשיך
בארצנו עוד נשמי ברכה בחודש הזה. — כי נשתנה האוויר
למעליותא. והתקוה חזקה — חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו
רחמיו. — המים כעת נמצאים, הגם כי בורות המוכרים מים, עוד
נעצרים מהממשלה המחזקת אותם בעד החיל. וגם הבנינים פסקו
דבנות מחוסר המים. — בכך זאת סר פחד הצמאון. — מה גם
כי תקוה טובה כי עוד יפקוד ה' את ארצו בגשמים לברכה ויקר
הלחם. רד מעט אבל העניות והדחקות נורא הוא, אשרי איש
יעשה חסד וצדקה בעת הזאת, עם בני ציון וירושלים להחיותם
ברעב. ובזכות זה יזכנו ה' לשמוע קול המבשר, משמיע ישועה.
באמור לציון מלך אלקיך בב"א. —
בעתידת ירדיו ומקיריו, מכברו כערנו הרם. בשם כל ערת
ה' בתוככי ירושלים ת"ו.

נאם אדיעזר נתן כהנא שפ"רא
נאם הק' מאיר לאנדי
נאם אלימלך פעררמאנן

והכתובים ליהודים החיים בדת, ואלה אשר האמונה רחקה
מכליותיהם, התורה הכתובה כמו התלמוד לא נחשבה בעיניהם
לכאומה, גניבה עושק והונאה לא"י אסורים לנו מפי התלמוד ככל
איסורי התורה וכמו עושק היהודי, וכל הסבבה את התלמוד כאילו
יבזה את אמונת ישראל ודתו.

אחרי דבריו פתח הקטגור בערמראם את פיהו ויאמר: איך
יעזר הנער הזה חסר הרעת לאמור כי בתלמוד כתוב כזאת וכזאת
וכי היהודים בני נבר ובליעל המה? מה יקחו לבו לשפוט בעד
ערפלי דעתו בדברים נשגבים כאלה מבלי יוכל להביא אף מופת
קל לדבריו? ! קורות התלמוד ותולדותיו נפלא הנהו, עוד זכור
אזכור בעת יצאה לראשונה רדיפות התלמוד אז התאמצו אלפים
למצוא המקור בתלמוד איפה יתן רשות לקחת ריבית ולהונות את
א"י, ומרות כד יגיעותיהם לא מצאו, כי לא נמצא כזאת, ואך
בעבור זאת ראוי המורה המורה להעניש במשפט יען חלל את
קדושת התלמוד להוציא עליו דבה רעה כי נמצאו בו דברים
אשר לא יחכנו ועל פי זה נתן את כל עדת ישראל לבני בליעד
(שופטען) וכו' גם כדבריו כי נמצא היתר הונאת עכו"ם לישראל
לא בעבור זאת הותר לו להבזות את העם ואת אמונתו אחרי כי
אמונת ישראל כבר מאושרת ומקוימת מאת כל הממשלות לכן לא
יתכן להרפה ולתתה לשמצה בעיני עמי הארץ, הממשלה חוסה
באברת חסדה על ישראל ועל אמונתו וכן ראוי מאת כל איש
לחסות עריה ולהצילה מחמת רודפיה, כי למה זה ועד מה זה
נחרף את מערכות ישראל? האם בעבור נקרת מחצבתם? הלא
זה עמל ואון אין קץ כהטאת רדיפת דתם; או האם מפני מעשיהם
ומנהגיהם נגד העמים? דבר זה לא עד חברה ואגודה כי אך
על הממשלה הרוממה. הגם את הצרפתים והאנגלים היושבים בצל
ממשלתנו נדרוף במשפטים לא ישרים וחקים מעותים הלא אך
חמם וריב יהי לנו ומי יודע תוצאות הדבר. משפט וצדקה ליהודים
לבקש זכותם ולתבוע ערכונם ודרוש מעוז ומחסה מידי רודפי
אמונתם, ובראשית כל חובה עד שופטי ארץ להגן עליהם ולעשות
משפטם דבר יום ביום, כשאני לעצמי אחשוב כי חמם ועול הוא
לחשוב את היהודים כגרים ונכרים בארץ יען כי מוצאם מארץ
בנען ושונים המה בדתם ממנו. זה שנות מאות יושבים המה
בתוכינו ותקוה אחת ומשפט אחד להם ככל העמים ומי הקשה
אליהם לגרפם בצדיה וישלם? מכל האמור יצא לנו ברור כי
המורה הנאשם אשם יאשם עד עקב חרפו את קהל עדת ישראל
מדותיהם מנהגיהם ותורתם כי חמא נגד ספר חקי המדינה. עד
כמה נרד עונו לשאת ענשו, נכון לנו להכביד עון אשמתו בחור
סורה אשר תעודתו לנשוט מדות אהבת אדם וסבלנות בלב ונפש
הילדים אשר תחת ידו והוא יעשה ההפך ובאופן סוזר ומתועב
ישפוך רוח שנאת קדושים בנפש הנערים לכן ראוי לדעת

מכללן אשרותה. ועליו שני גופות מחים חנה וזנה. הנאכדים והנפיעים
בסייהם ונמותם לא נפרדו! בה זאת כחומם שכול ואלמון, על בית אלחן
הסם והישר, משוט לשון מלשני בסתר משכילי עיר אשרות, אך לא לפולס
חוסן! ואם נזר פושקי שפטים לדור דור? !
סרם אללה לכס קוראים אלוים אחרית ספורי, עלי לבקש סליחה
מאתכם, על אשר הסכנתי את רוחכם בחזיון מעליז וללמי בלהות, אשר
הנחמים לפניכם כמו סי, דעו לכם, כי לא מעטני הולחי מלים, רעיוני
לא חולל ורוסי לא יצר לי אם הנפשות האלה, להשמידם על צמת החזיון,
לשק כס לפני הקוראים, ואת אשר שנה האעת בפי, אמו שמרתי לדבר.
אך אם לבכם יחלו לדעת אחרית הדברים האלה, אם אובלי אדם הנקובים
בסם משכילי עיר אשרות, מפרי מעללם אכלו, ואם כנמול יריהם נעשה
להם? הכו לא וזולו אחרי, כרדה לא פסיעה נסה, משך שנים אשרות
אחר חוס החזיון אשר הראיתיכם, ותוכחו לדעת כי יש עין רואה ואוזן
שומעת, ואל יתהלל מאריך לשון בניב שפתיו ובלשונו המדברת גדולות, ואל
יתהלל המשכיל בהשכלה רמיה ומזויפת, כי הרשעים כחשך ידמו ולא יבה
שכיב אשם, גם אם כד רוס שמים עלה שיאם, וכן כוכבים הושם קסם;
וקרמח אשם ישר מרוממה, אף אם כחמסיות ארץ רופר ירענו. הסכיתו
ושמעו. — (סיף יבוא א"ה)

מה לך בני? לעקס האשה בקול זיכיס. ומגש אליו ומניעו כמו מפלה
להסירהו מתרומתו, מורה בני צנת עיני מורה! אך לפתע פתאום נרפעה
לאתורה, בראותה כי פניו כפני מה, ועפעפיו סוגרו, וכל רוח חיים אין
בקרבנו. הוי הוי! נעקו העורים בקול חורר לבבות, בננו בננו חמדם לבבנו
איכה? ואלחמן אשר לב אנשים לו, ומה להשיב נפש העלם אל קרבנו,
בשפוך עליו מים קרים. אך לשוא! פניו הלכנים בלגית השלג וכסיר הסיבל,
הפילו בלהות ללמות ומסתם שאלו, ולא נכרו אחרותם כי אך לשוא כל עמלו
להשיבו נחמיה. : פתאום הסתפלה האשה בנצקת שר נוראה
מחד: הה בני! הן יסן שנת פולס, על עפעפך ללמות, לשסת חקרה
מעמה: אזי! ואמי — לרמה. קנתי כמי! אמותם הפעם! ה. . .
ב. . . ל. . . י. . . ר. . . ב. . . ופול לארץ באין אונים ומסתלק. . .
עתה נלחם אלחמן לשית עצום בנפשו אל מי יפנה, ויעזוב את בנו הממ
יגם אל אשמו העתעלפת ייו עליה מים. אך הה! נחק פחיל סיחה גם
היא, חרטה עזובה, וימר את בנו סוכלה מארצות החיים, כמתיאש ואובד
עצום רן אלחמן המולה ויריו על ראשו, ויעורר קול בני חמקת שרה, ועד
מקרה נאספו אחרי הכפר. ויגמו גם הם את כחם נחמנותם ופגולות שונות
להסירה משנתה שנת המותה. אך המות לא יפליע כלנו מפיו, ואת אשר
לחפך במעמרו לא יסיב מור. —
עיר ממרת חוס, ההוא נראה עגלה מערכת ורכים על הדרך המולה

הקול קול יעקב

בהביטנו. בחוש ראותינו. בעין בוחנת וחודרת. עלי עדת
הישראלי אשר בגולה נפוצה. ובתורתנו הקדושה בקדושה נאדרת.
אשר הנחילנו אל למורשה והושם לראשינו עמרת. ומפארן הופיע
לנו ביפעת קדשו עד שמלאכי מעלה אוויה דכותרת. ורוח
הקנאה הלבישם כאדרת. ומפי קדשם נדברת. על השמים תנה
ההוד והתפארת. כבוד אשר תורתנו הקדושה תחכם הוגיה. ותצויה
עומקיה. ותגין לומדיה. ומבלעדה לא ירים איש ידו ורגלו לדורך
בפעמי תחכמוני. יהי בעושר או עוני. וזולתה יכונה בשם בער.
וכמוהו כבהמה וחיתו יער : אולם לא על זאת לבדנה הוטבעו
אדניה. אך התכלית העקרי לחזק מוסדותיה. ולקיים מצותיה. כאב
אשר לבנו האהוב ייסר כל מגמתו ומסרתו אינו רק לשמוע ;
אולם אך את אוננו דבקוע. ולהסיר מעליו לב רוע. גם עתה בהאסף
יחד חבורה מיושרה. לקיים מצות ה' ברה ! ליסד מוסדות חבורה
קדושה : מהורה היא גם פרושה : בשם „גומלי חסד ולינת הצדק”
נכוננו אשר רוח החמלה התנוססה בקרבם והעלו את אש החנינה
עד מזבח לבבם לגמול חסד עם אנשים : אנשים : חלופים :
גופלי על ערש דוי ר"ל דעזרהו ! ורתמכהו להשקיטו. ולהניחו.
הן בגופם לרדת כלון שמה לילה ולילה. עד אשר יתהלך בחוץ
וישיב לאיתנו. וגם להרגיע ביתו שישימו לעפעפיהם תנומה ולעיניהם
שנה ! אשר מבלעדם לא יכרו עשות כהנה. והחבורה היא להם
למשען ומשענה. והן במאודם אשר גם ברצי כסף מדי שבוע
ושבוע יעזרהו : וכפי מרבית ביתו אם מעט או רב ככה יעניקהו :
והן בנפשם אשר גם בהפרד נפשו מגויותו. והגוף ישיב לאדמתו.
אשר מנה נלקח יסודותו. ללמוד עלי רוחו ונשמתו. גם לא יעלימו
עין מיתומיו ואלמנותו. והחבורה נתיסדה עלי חוקים ומשפטים
(שטאטוטען) טובים ונכונים. וחקקו חקקי אי — און ומכתבים
אי — עמר כתבו. וערכו משפטיהם לפני נציב המדינה (שטאדט-
האלטערייא) וכמו חודש ימים חלף ועבר בא הרשאה מבית
שטאדטהאלטערייא לכונן את חוקיהם ומשפטיהם. בעיר מאסטא
רבתי. ואפריון גמטי לכבוד אדמו"ר הה"ג מעוז ומגדוק חריף
ובקי. משנתו זך ונקי. סופר מהיר. בדבר ה' חרד וזהר. חסיד
ועניו וכו' כש"ת מוה' יחיאל דוב מאנד האבדפה"ק אשר הוא
גם הוא לבש עוז למלא את ידיהם להלבישם רוח האחד שכולם
יהי מתאימות לא יפרדו (ולא זאת בלבד עשה לנו בן אמרים
הטהורים הלזה אולם כאשר שני עמודי העולם. תלמוד תורה
ובקור חולים) התרופפו בעירנו. ולאט : לאט : הוטו כותליהם
לנפול והוא ה' הגבר אשר הוקם עד עזרה של „תורה” ולהסיר
מחלת החבורה „בבקור חולים” וכפעמים ושלש דרוש דרש ברבים
עד שחיוק מוסדותיהם. וערך את חוקיהם. (לבית שטאדטהאלטערייא
ות"ל מעשיו בידיו הצליחו והורשו לו ממשפט המדינה ישלם ה'
פעלו ומשכורתו תהי שלימה) והקאמיטע יתפרדו והי' לשמנה
ראשים האחד נשיא החבורה (פארשטעהר) הרבני הנגיד וכו' מוה'
מוה' חיים מאן נ"י ומשנהו (וויצע) הרבני הנגיד וכו' מוה' בצלאל
לאנגוועביר נ"י וארבעה יושבי עד מדין (אויסשוסס) הן המה
ארבעה מטיבי לכת האברך הנגיד המופלא מוה' נפתלי שמיר נ"י
והאברך החסיד המופלא מוה' שמעון צבי רייטל נ"י והרבני מוה'
דוב בעריש ויידעל נ"י והאברך הנכבד וכו' מוה' ארי' ליב לאם
נ"י והאברך הנגיד החסיד מוה' שלום רענער נ"י סופר ומזכיר
(בוכהאלטער) והרבני וכו' מוה' יוסף וואסערמאן נ"י (קאסירער)
סוכן : ולי הצעיר גם בקרבי המון הרגשות כורם מים רבים ישטוף
ורוח התבונה גם בי סוערת. בהביטי בעין חודרת. כי לא אדמן
ישראל לאסוף חבורות : ומצוה מצוה גוררת. אי-לזאת אדרוך עמי
עם ברזל ועופרת. להשיב להחבורה עמרת. להקטירם ולהגישם
למ"ע קומחז"ה להשמיעם בעירות. להראות צדקותם. וישרותם. וכל
ישראל ישימו מוסדות לישר עקלקותם. ולקוראים אהובים אבקש
בעין מנוח. שיעדה מנחתי לפניהם דריח נחות. כי לא כמחשבות
שארי מ"ע אשר מנמתם להעלות חרשות התהנם און שומעת.
מחשבות הקומחז"ה אשר היא מהור בלי מנערת. אשר כל דבריה
תכלכל עלי האמת והצדק לכונן ולחזק מוסדות תורתנו הקדושה.

ער נב בזה דוב אודיע. ונעכתי אביע וננהתי לפניכם אניע.
להראותם אשר בכך דור ודור משפחה ומשפחה דת אדוקינו לא
יעזבו ויקהילו קהילות. ויאנידו אגידות. לרדת בדת היושר והצדק
משפט תורתנו הקדושה. ומאת השוכן שמים אבקש בכמרים.
דס"ר כחלה כקרב בר ישראל : ויחיש וימהר עתנו להגאל :
ונזכה לראות נכנין אריאל : ולא ישמע עוד חאניה ואניה בישראל :
כאות נפש השואפת לישועת אר.

הק' ודל יעקב בן יהודה גרינלער, פה מאסטא רבתי !

שניאות מי יבין

רשע הוכנה לכל מו"ל מכ"ע אם לא ישקול את דברי
סופריו בשקר הקודש. ולפעמים גם נפש יקרה חצוד. כי בחפזן
מבלי שום לב על דברי סופרו אשר כתנור מלוטש לשונו בחצים
שנונים ידורך קשתו לירות בלב עושי עול ונא יקלע אר השערה
וישלח דהצי בלב ישרי דרך כן היתה לנו במאמר „משא לבוב”
בגליון הקודם . . . אשר יצא מתחת ידי חבר עיר המוחזק לנו
דשוקל דבריו במשפט ונא נחשד מאחנו להוציא דבר שאינו
מתוקן מהח"ה. אשר ראה נכון לפניו לדבר דבר בעתו ע"ד הרבנות
ברבוב העיר. וכן היה מאמרו למראה עינינו ובהשקפה מהורה
לא כצאנו בו דבר אשר יפול לבנו עליו כי נפגע בו בכבוד
אנשים מכובדים בעירנו אשר עם צדקתם וטוב לבם ועם כל
אהבתם לרה"ג דג' וכו' מהר"א עמטינגא נ"י לא חדרו מתת ידם את
הנוחים אחרי הרה"ג הגדול מוה' יצחק שמעלקעס שליט"א. ובקריאה
נכדירה לא נשמרנו למחוק את המלות „עדת קרת” מתוך המאמר
ההוא אשר אמנם היה למורת רוח איזה נכבדים ויקרי המעלה
בעירנו. ובאמת לא בודון ונצדיה כי אך בשגגה פלטה הדפוס
את המלים אחדים אלה. מבלי משים על לב למחותם. וגם חמניה
הממונה על דגת העלה אין לו עסק לתקן מכשורות המאמרים.
כי אם על השניאות וחלופי התיבות הנולדים מדי המסדר ובכך
נשארו המלים במקומם. אבל חלילה להאשים את המו"ל כי לבעבור
הרעים והנעים את כל ההולכים בעקבות הצד ההוא ונסוגים אחור
מבחירת הרב הגאון מהר"א נ"י. כי מלבד אשר הרה"ג מהר"י
שמעלקס נ"י יקר ונכבד הוא בעינינו ומכירים כדנו ערכו הרב
ונשא כי בו יתפאר ישראל וכי נזר ראשו נזר עמנו הוא. נכבדים
ונשגבים בעינינו גם רבים מצד הזה אשר חלילה לנו מתת
בהם דופי עד שגגתם אשר שגו ברואת. ובהם אמנם נמצאים גם
כמה אנשים גבירים ונכבדים יראי ה' העומדים לנש עמנו.
אבל בזה חטאו נגד המשפט הישר כי גם אחרי רואם שהם
מעומא דמעומא ולא חמלו על כבוד הרב הגאון המפורסם מהר"י
שמעלקעס יצ"ו אשר הציגוהו כמטרה לחץ או כחצים ביד גבור
לירות בהם בלב וזתם. במחירה מכבודם כי לא מיושר רוח עשו
מעשיהם לעשות את הרה"ג היושב שקט ושאנן ואהב דבוק מאח
להרה"ג מהר"א ככלי למעשה הבוחרים האחרים. אך כמו כן
נבקש מליחה מכבודם על הדברים הנאמרים שם כי בשגגה היו
לנו וסר תלונתם מסנו.

המו"ל

מירקייא

סאלונגי בחדש אייר.

מהתענג וטוב לב ישבנו על שלחנינו הערוך ועל רפודת
מצענו בליל התקדש חג הראשון של פסח לסדר את הסדר וכספר
לבנינו נמי ה' ונפלאותיו אשר עשה את אבותינו בצאתם מבית
עבדים. וזכרנו פלאות קדמוניות הודינו גם הרענו בששון גם
על חסדי ה' וצדקותיו אשר לא כלאו מאת אבותינו בימי הבינים.
בארצות הנאורות. ובארצות אשר חשבת שנאה הנושנה תחולתן.
אשר שמו עדיהם עדילות הדם מדי בוא חג המצות הזה ויהפכו
להם את חגי ה' ומועדי קדשנו לאבל וחרדה. ועתה בשם ה'
נהלר כל היום כי מהרה הארץ מקממי שוא וחטאת כזכים. ומי
סת יתן עוד אמן בעת הנאורה הזאת כי בדם נוצרי יקדש לחם

יתעוררו ויתנפלו עליהם באגרוף רשע, ויבשו ויחפרו מבקשי דעתנו וגם אני הנסיה המפראפולית הנזכר יכבוש פניו בקרקע כי האמין לדברי ברע. ה' יסך עלינו כצפרים עפות וישמרנו מכל הרעות המתרגשות לבוא הישראלי.

הידיעה של הבחירה

אתמול לעת ערב היה אור במושבות אחינו בני ישראל פה עיר לבנה, ובהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל אל בית הבחירה למשוח עליהם מדך, מאן מלכי רבנן, לעשות למו רב רועה עדר ד', אז קיואי העדה אנשי שם הנבחרים נמנו, וגמרו כלם פה אחד לתלות דעתם, לבחור את אדונינו מורינו, ורבינו הרב הגאון האדיר רשכבה"ג מרן **יצחק אהרן סג"ל אישינא שליט"א** להיות רב אב"ד פה בקהל עדת ישרון לבוב יע"א. — סוף מעשה במחשבה תחלה" אמר המשורר הקדוש, עוד לפני הבחירה היתה הידיעה בתחלה כי יציץ ופרח משה אהרן, ועליו יציץ נזרו כציוץ על מצה. כל יושבי עירנו יודעים את אהרן מה הוא ומכירים את חין ערכו הרב ורו משפט הבחירה לשבת על כסא הרבנות, וכליל תפארת הרבנות יתן בראשו, עטתה שהלמתי, אך יען עפ"י חקי הממשלה הרוממה יר"ה כל צרכי הצבור יעשו במשמרים וסדרים והכל יעשה עפ"י דעת הקהל ברוב דעות, וכל דבר הנעשה באי-סדרים כאנו לא נעשה כלום; ע"כ קראו עצרה אספו אספה ובעלי אסופות נמנו וגמרו אומר לגבולת, כלם פה אחד בלב אחד, כי אדמו"ר הרב הגאון האמיתי, הוא הגבר הוקם על, גבר חכם בעוה כקש"ת מוה' **יצחק אהרן סג"ל אישינא הי"ו**, ישב בשלום על כסא הרבנות לרעות את אחיו ולנהלם על מי מנוחות התורה והמצוה ובתכונות כפיו ינחם בשוכה ונתת לאורך ימים ושנים.

אחרי הבחירה הקריה היתה עליוה, ראשי ונכבדי עירנו הלכו ועברו ברב עם, אל בית כבוד אדמו"ר הרב הגאון האב"ד בחיר ד' הנבחר שליט"א, ויאמרו אליו: אדונינו מורינו ורבינו, מלכה עלינו ויברכנוהו בברכת מול טוב היוצאת מקרב לבם העמוק, יי' ויתנו כתר הרבנות בראשו, ויקראו בקול גדול ולא יסף: יחי רבנו! מורינו לעלמין חיי! יחי לבבו קעד, משה אהרן יפרח כתמר; כן דשן ורענן יהיה בבית ד' לאורך ימים ושנים לשמחת לבו ורב כל בני משפחתו הרוממה, ולחדות לב כל בני עדתו המתים בלבדו. —

איה"ש בשבת פ' נשא ידרוש בביהכ"ס הגדולה דחול' ואלו הן המראה מקומות:

חולין דף מ' ע"א אר"ה וכו' כל הסוגיא.

ב"ק דף ע"ב ודף ע"ב ע"א.

טו"ז יו"ד ס"פ ב' ובנקח"כ שם.

דמב"ס ס"ד משחיטות הכה י"ג.

ע"ז דף נ"ב ע"א ודף נ"ג ע"ב ודף נ"ד ע"א וע"ב.

לבוב ה' במדבר חר"ת.

דברי הימים

אל תוקף מצב שלום איירופא בדרך כלל הגנו קוראים היום מאמר גדול במכ"ע, "נעמזעט" בפעסט הנכתב בעט ריע נאמן להשר טיסא, בדבריו יחלים כי הכנות רוססיא לא להכל וריק היה באותות ומופתים מראה לדעת כי הימים לא ימשכו ורוססיא תקרא יום סרב ומלחמה נוראה בארץ, כל הממשלות והממלכות עומדות נכונות לתגר מלחמה, ואין אחת מהנה יודעת נגד מי תקרא לריב. באי הבאלקאני נעשים מעשים אשר יוכיחו למדי כי ידי רוססיא מתנהגות שם בערמה ותחבורה נפלאה לתכלית דבר גדול אשר אין מי יודע אן פניה מועדות במאנטאנאנא דממה שולטת כי רוססיא רבמז כה לעת הדרושה, ודבר אין דה עם ממשלה אחרת לפי שעה, תחת כן רומעניען חוקה פניה משמיר מבני תת מאויי רוססיא עד כי מצאה רוססיא תחבולת עמל ועון לעורר את לב העם למרד וקשר בממשלה. סערביען עודה נותנת עורף למשארות רוססיא וגם משם שמיעות באות כי נסוגות שרי היועצים אחר ובחירת היועצים החדשים הכל מעשה ידי רוססיא הוא, ועוד מעט תחתור חתירה גם מתחת לבית היועצים החדשים ותרבה המבוכה לפני ממשלתו עד כי חאלץ לבקש מעוז רוססיא הנדיבה, עתה מצאה עת להסית את יושבי מאצעדאניען לפרוץ באדונייהם

העוני; אבל שוא שמחתנו היום שהוא יום ראשון דחג ראינו אותות כי לא נכרתו כד שוקרי און, לא תם הרומם, ולא אספו משמרים הבלי שוא אשר יחשבו על עם ה' תוהו כי כפיהם נגועלו בדם נפש נוצרי; ואם המתמדנים הנלהבים ילענו עד מאמיני השוא, אבל הנוצרים עוד לא נרפאו ממשונתם זאת, ובכל מאמצי כחם יחששו להעלות עליהם הדם מן הארץ.

ביום הראשון לימי חגנו יצאה שמיעה מחדת כי ילד נוצרי יוני נעלם מבית אבותיו, וכרע חרצו השערות למשפט ברור בכך מנות הנוצרים כי הקדיבותו היהודים לקרב דתם וישפכו דמו על המצות דרצין; ועד מהרה נראו ברחובות להקת נוצרים מיכרי בולגארים וארמענים היושבים בה אשר המתיקו סוד ויתיעצו על צפונינו, ויקומו לצחק לקלם ולחרף את כל יהודי העובר בשוק; בן לחרדת לבנו שמענו רעש כי בעיר מושב הנוצרים כבר עשו אנודה אחת. מאזאת איש להתנפל על רבנו מושב היהודים ולהכין טבת בעם ישראל, הודות לה' ולשר הכירה אשר לא התמהמה ויקבץ גדוד בני החיר ויעמידם נכונים במשכנות מעונם כלם מווינים אחוזי חרב ונושקי קשת, בעוד כי הרב חכם באשי י' יעקב קאווא וראש עדתנו בלוית השומרים התפשטו בתוך העיר ובסביבותיה להתחקות על שרשי רגלי הנער האובה, לעת ערב נמצא הנער. אולם מה נורא היה המחזה ההוא כפי פתגם הנוצרים! אומנתו נערה בולגאריה היא הביאתו בידה, וישימו בפיה דברים לאמור: כי בלכתה לבקש את הערם האובה, בראשונה הלכה לחפש בכל בתי היהודים, עד בואה אל בית יהודי אחד ותשמע קול נער בוכה מתוך, "אוצר עץ" אשר בחצר היהודי ההוא, אז אמר לה לכה כי פה תמצא את הנער האומלל בטח וברוב פחדתה וחרדת לכה לבשה כח ועצמה ותשבר את בריחי האוצר ההוא, וגם לא היה עמלה לריק! כי אמנם כן מצאה את הנער על אדמת קש, יושב ומחכה לרגע בוא השוחט קד שיו רעשות קץ לחייו, על יד ערמת התבן כבר הוכנה הבית אשר בה יקובל דם הנער כבמזרק, בשמחת לב מהרה ותאחו את הנער ותמלטוהו מבית הדמים זה ואיש לא ראה אותה פן יקמו עליה לעצור בעדה בחזקת ידם בתרועת גיל וששון הביאה הנערה את העלם על פני הרחוב אשר סכנוה גם סכנוה עדת נוצרים כדבורים, ותספר להם את כל הדברים האלה, והנער הובא לבית אבותיו אשר לא האמינו לראותו עוד בחיים.

בכל העיר פרשה גבורת פועל הנערה לשם ולתהרה בהצילה את נפש הנער בחריצות תבונתה, וכל עוד השתוממו על גבורת הנערה וחכמתה כן התנברה חמם על היהודים אשר בקשו לשנות יד בנער נוצרי, והכהן הראשי ערצנישאף נמלא רגשי נקם וחיסמה עזה על היהודים ביום ההוא ורשימם במאסור עד עמדם לפני הבקורת כמשפט העיר. אולם לא כמחשבות הכהן חשבה הפאליציית התוגרמית, ראש השומרים הביא לפניו את הנערה עם הנער הנמצא, נגד זקני העדה ונגד שרים רבים מנכבדי העיר והחכם פאשי, ויצו עליה לספר לה את מעשה תקפה ואת הקרת להנער אשר הצילתהו מבוא נדמים, וגם הוסיפה לספר ככל הדברים אשר דברה באזני בני עמה, על דברת החכם באשי והצעתו נשדחו מן הפאליציא אנשים ראוות את אוצר העץ אשר בבית היהודי ששם נמצא העלם לפי דבריה, ויראו ויוכחו כי אוצר העץ אין דרת לו רק שבכה (ביטער) מטומי עץ אשר יביט כל רואת גפ מרחוק את כל הנעשה בתוכו, אז ראו וישכילו השופטים כי שקר נדבר שוא כפי הנערה, כי לו אמת היה כי היהודים תפשו את הנער ויכינו לו סטבת כי אז לא עשו מעשיהם במקום אשר תשומת בו כל עין. אכן האמת נודע אחרי כן כי הנערה פחתה את הנער ותסיתתו כי יד וסתתו בחצר היהודי ההוא למען אשר ממחרת היום תבקשהו וגם תמצאהו ואז יתעללו עלינו הערלים, דעשות בנו שפטים נוראים, ואם נבער הנער הזה להסתתר במקום גלוי הזה לא בה האשם, כי אך בנער אשר עשה לא בדעת — מי זה הדיח את הנערה וישם בפיה כל הדברים האלה ולעשות כל המעשה, אם אבות הנער או אנשים אחרים עוד לא נודע, אבל אין ספק כי ידי רבים וגדולים היתה בזה, ואחרי האמת אשר יצא בכרך עוד לא שככה חמת העם וזעפו, ועוד פערו פיהם בכלבים דעכים עזי נפש, להפיק לפידי בוז ולפרוע פרעות בישראל, אך החכם באשי העביר קוד במחנה העברים בכל בתי כנסיות ומדרשות רבכלי ירהבו לענות למחרפיהם דבר, כי אם לשמוע ולירדם לבד

השולטאן אשר מור גריו הוא לכל הנבי בחשבון הרוססי כי מטרתה לכבוש את האי קרעטא ולתת כופר לבולגאריען את מאצערדאניען לאחוזתה הנסיך פערדינאנד הלך ונוסע בערי ארצו ובכל כחו ישתדל להניח מכשולים על דרך רוססיא וזכור זאת מי יודע אם לא כבר מצאה רוססיא ידיה להוציא חרבה מתערה כי הכל יודעים אשר בולגאריען היא כעת הציר החזק אשר עדין חסוב הפאליטיק האיראפא כלו הכר יודעים כי חיל הרוססים השוכנים בגבול ארצנו אך נכח בולגאריען מגמת פניהם להשליך מראשותי הנסיך הקאבורגי ארץ ואלה האומרים כי רוססיא תתרחק ותתפס אם יקים הנסיך מיניסטרס אחרים אינם אלא שוננים או מתעים וטותעים; רוססיא תחפוף להניח יסד המרד והמלחמה בבולגאריען למען תרחיב לפניה הדרך לחזור באי הבאלקאני כי לוא באמת ובתמים תבקש רוססיא אך לשים ידיה בבולגאריען בדרך אהבה ומנן כאשר תאמר כי עתה יש לאל ידיה לעשות זאת בדברי שלום ואהבה מבלי לפור אלפי רבבות ו"כ עד הוצאות מלחמה אך האמת הוא כי רוססיא גדולות ונפלאות תבקש מאת בולגאריען כי תתן לה דרך חפשי ומעבר במוח בארצה לסול לה מסלה בקאנסטאנטינאפעל. — אם ברצון טוב ואם בעל כרחו — אחת היא לה וביחוד עת מוכשרת הוא לרוססיא עתה בעת אשר אשכנו מסוכסכה פנימה ממלכה החורה ומצד הנטיה אשר תקוה מצרפת. אחת על כן אמרתי — כה יאמר הסופר ההוא — כי בקרב הימים תוציא רוססיא מחשבתה והבנותיה העצומות לפעולת אדם, ואם אמנם הממשלות מבטיחות לעצמן כי אך שלום ושקט מסכיב, בכל זאת ברור יאמרו כי השלום יאריך אך כל זמן שלא תולדנה סבות חדשות אשר לא שערם. נביא כזה יוכל כל איש להיות, דבר ידוע הוא כי אם לא תפרץ מלחמה יהיה שלום בארץ, כאשר יאמר משל הקדמוני: "המת חיה יחיה שעה אחת לפני מותו" ואמנם הבטחון הזה אשר תבטחנה הממשלות לשלום הוא אכן המכשול אל השלום. למרות אהבתי להשרום אפחד מאד אם לא נשמע קול תותח עוד בקיץ הזה

המיניסטר קריספי באיטאליען נשא מדברותיו ביום 4 לחז"ע"ד מצב איטאליען ביחש ליתר הממשלות בדבריו אלה הסיר המסכה הנסוכה על פני ממשלתו ויודיע גריו כי לולא כעס צרפת אגור לכבוש את ים התיכון לנחלתה כי עתה בטח ושאנן ישבה איטאליען עם כל עמי הארץ; ובחום לבו אמר: הים התיכון איננו מורשת איטאליען אבל גם לנחלת צרפת לא יחשבו. הן מעולם לא התהללה איטאליען כי הים שדה היא אבל נאפאלעאן השלישי השמיע קולו כי הוא לגור צרפת יחשב, אך גם זאת הגיד ולא כחד כי ברית איטאליען עם ענגלאנד על ים התיכון ברית מלח היא יען כי מאז נפתח תעלת הזועץ היה מעבר הים ההוא לענף עץ חיים לענגלאנד אשר מבדעדי עזרת ממשלה אחרת לא תוכל לבטוח בעזרה על הים כי עיני צרפת משוטטות זה כביר להרוץ מצבתה ממימי הים עד רכלה, ואין טוב לענגלאנד באגודתה עם איטאליען, האחדות הזאת כל כך תחזק מיום ליום עד כי לעת תקרה מלחמה בארץ מוכנות שתי הממשלות להלחם בכח נאחר.

חדשות

(בן-זכאי.) בימי חג-הסוכות העבר קרה מקרה נורא לאברך אחד ח. ה. בכפר אחוזתו מ'האדטש' קרוב להאראדענקא. האיש הזה רץ אחר אבר אחד בדבר גנבה אשר גנב מאתו; ולאסונו נשפט האבר בהפסו ונפס ולא הוסיף קום, הוא לא ידע מזה ובחטאו דחפו בגריו דחפות-קלות, ובראותו כי כאבן-דומם נל יראה אף תנועה קלה הבין כי רעה נגד פניו וברח נפשו. רופאים אחדים הובאו מהעיר למקום המעשה, ובקורת עשו. האיש ראה והבין כי אין טוב לפניו לשבת בסתר ולהיות חייו תלואים לו מנגד; לכן בא לעירו והציג עצמו לפני בית-המשפט, והם לקחו אותו במאסר עד אשר יחקר דבר, לפני כס-המושבעים. בימי הפתיו הובא הדבר לפניו פה עירנו, והם חמשה נתנו לו.

אבל השטאטסאנוואלט גור אומר לכתוב מחאה נגד דבריהם, וכן עשה. הדבר ארכה עד עתה; ובשבוע זאת באה מלגרא כי ב"ד העליון שבווינא בטלו את מחאתו. הדבר עשה רושם גדול בסביבותנו; יען כי כבר נשמע בין בני-בלי-שם, לאמר: ראו נא! אשר בשביל גנבה כל-דבר הרג יהודי לנפש! ועתה בוש יבושו ויסגר פיהם; בהוכחם הן מהמושבעים פה והן מהב"ד העליון בווינא, כי היהודי איננו אשם בדבר ורק יד האסון ה' באכר הזה. קאלאמעא, עש"ק בחקותי. אר"י ליבוש כהנא

(משפט שענערער) ביום 4 לחז"ה הוכן כסאות למשפט האדון ריטטער פ' שענערער צורר היהודים אשר שלח ידו בבית הרע-דאקציאן של המכ"ע נייע ווי. טאגעבלאטט בליל 8 לחודש מערץ שנה זאת, ויקבץ אליו לנקבציו מאגודת האנטיסעמיטים להחנפך על הסופרים העוסקים במלאכתם באישון לילה, אם נחפצה להוציא לפני קוראיו את כל משא ומתן של המשפט הזה עם דרישות וחקירות העדים, טענת הנשפטים והשופטים, והקטגור בפרט, לא יכילו יריעות מכתב עתנו זה גם כי כפול ומכופל יהי, לפרש את כל שיחות המשפט אשר נמשך שני ימים רציפים, אך את אחרית דבר המשפט נעים לשמוע כי נגמר דינו לשבת בסוחר ארבעה ירחים, בעת אשר המתקין השופטים סוד ויתלחשו על תוצאת דבר המשפט נשמע קול העם ברעו על פני הרחוב המלא המון רבה ויקראו "יחי שענערער" עד כי נאלמו שפתי השופטים וקורות בקורות התערבו. בליל 6 לחז"ה בשעה ה"א נעשה ונגמר פתגם המשפט ונחרץ מפי השופט הראש דר' האלצינגער לאמור: ה' ריטטער פאן שענערער אשום אשם נגד חוק הפרעת מנוחה, כן בחטאת פגעו בכבוד בית רעדאקציאן ועפ"י חקי הדינים. . . עונו ישא במאסר קשה משך ארבעה ירחים, ושני ימי התענות ברחם ומים לחץ בחודש, מלבד זה עדין לשלם כסף הוצאות המשפט, ונוסף על כל זאת אבד את תואר אציל כבוד יחשוו הריטטער. הן מפלת האנטיסעמיטים מפלה בלי תקומה היא ותבוסתם תבוסה שלמה באבדן ראשם וכדי מלחמתם. שרי המשפט ידעו מראש כי רבים ישאו גם ויריעו זמרת נצחון בליד זה יצא דבר המשפט; אם יצא ה' שענערער זכאי או יצהרו וירוונו האנטיסע-מיטים, ואם כהשפטו יצא רשע יגילו היהודים וכל מבקשי דבר אמת; וכן היה באמת. אך נטו צדלי ערב והנה התקבצו גרודי אנשים צעירי ימים לפני בית המשפט וימדאו את פני הרחוב, ומרגע דרגע רבו ויעצמו הנאספים ויחכו בכליון עינים לשמוע פתגם המשפט עד מהרה, אנשים אשר מעודם לא לקחו חלק בכך אספות וקהלות שואפי חדשות, באו עתה בנפש צמאה ומשתוקקת לשמוע אחרית משפט הזה, הללו קוראים יחי שענערער! וקעומתם יענה קול מתרחק ומגדף, הקולות גברו ויהיו לשאון ורעש עד כי כבר נתן יד לכת שענערער ואוהביו לשמות ולהפץ השמיעה. כי יצא צדיק בדינו, אבל מה נהפכו פניהם כשורי קדרה בשעה 11 בצאת ה' שענערער אבל וחפיו ראשו, וגם אחריו נהרו המונים המונים וירוצו אחרי מרכבתו בקול הירד! אך כנאם לפני בית שענערער עד מהרה נכבו המאורות בביתו והוא התחבא בבושת וכלימה. מליץ ישרו של שענערער גלה את אוון השופטים כי לא נאות למשפטם ומוכן הוא להביא משפטו לפני שרתן הגבוה.

(דין המלית) אם אמת הדבר כי עטיפת המלית על הראש הוא חרפה לבית הכנסת? השאלה הזאת כפי הודעת מכ"ע "ידישע פרעססע" בבערלין נשאלה בחודש העבר בבית המשפט בעיר באטבערג, איש אחד היושב בעיר הזאת זה חמש ועשרים שנה אחז דרכו להתעמק במליתו על הראש בשעת התפלה, וירע הדבר בעיני ראש העדה העורך דין ה' וואלפסטהאל ויכתוב ספר לה' וועמצלאר נושא המלית בו חרפו כי חסר תבונה הוא מהלך (שנאָרער) פולאני, האיש וועמצלאר השיב לו גמולו אך חיקו ויענהו כי בעזות מצח דבר דבריו ה' וואלפסטהאל הנישו במלילים על פגעו בכבודו ויקראו רבים מבני העדה וישאלם השופט אם אמת הוא כי נברה יעשה האיש המתעמק במלית סמעל לראשו, הם ענו כי לא יחשב דעון והעורך דין גענש בעשרים מארק והוצאת המשפט מנימו.

(סותר נפשות) אשה אחת בסלוצק מתה וישארו אחרית

„מענה“ (רעפליק)

חוברת היא בשבת אשכנז אשר הוציא והדפיס נשיא חנה"ק מתח"ד הנכיר המפורסם הרב המאה"ג בנש"ק מוה' יצחק לייב סופר מדראהאביש גי' לענות על דברי הבארן פ' קעניגסווארמער בבית האצילים ביום 23 מערך העבר, דברים נמרצים מדוברים בהשכל ודעת להראות שגנתו כי רבה. המחברת נמצאת למכירה בבית הרעדאקציה של המכ"ע הזה, מחירה פראנקא 12 צ"ח. הכנסת הפדיון הקדש על מעשה דבר טוב.

מודעה

הנני להודיע להנוסעים בימי הקיץ לשתות מאלקין ולשאוף רוח צח. כי פה כפר לויק סמוך לעיר ישן (בערך פרסה א') ימצאו את הפך רכבם ביתר שאת מאשר בשאר מקומות, וכמה מעלות טובות למקום הזה עלינו, כי המאלקין הנעשים פה הם טובים ויפים מאוד, כי עושי המאלקין אינם עושים מלאכתם רמי' לערב ולבטל את הזעמיצע ברוב מים, כמו בשאר מקומות, כי באמונה הם עושים פה הזעמיצע רק מחלב צאן ברבד ואיננה מהולה במים כלל וכלל לא ומי האיש הירא ובע"ג אשר יוחר בנפשו ויחרר מנידניד איסור ימצא פה את שאהבה נפשו לשתות רק מאלקין הנעשים בכשרות על צד היותר טוב, בשכר ה' פה כו"כ מהדרין ומדקדקין ושתו רפואתם מאלקין כשרים ושב ורפא להם, גם דירות מרווחים ומהודרים ומקומות למיל ולהתענג מרוח צח ומצוחצח ימצאו פה, גם בבית הכנתי אכסניא טובה ונקי' כהכנה רבה לקבל בספר פנים יפות את הבאים בצד קורתי ודמלא מבוקשם בכל משאדות לכבם באין מחסור וביתרון הכשר עצמיו"ט, גם יש לנו פה שו"ב מומחה וי"ש, הדר בתוך הכפר, ואין האורחים טרודים לשלוח להעיר ע"ד השחיטה. — החפצים כבוא הנח יוכלו לנסוע באדה מסעי הבאהן לסאמבאר או לעיר חיראוו (בערך פרסה וחצי' מעיר ישן) ודרך המלך עובר עלינו מפה ומפה לעיר מורקא ולמדינת אונגארין. — והרוצה לחקור בפרטות על כל הגל ולכתוב מתחילה ע"ד ההכנה יפנה אלי במכתבו כפי האדרעסס הרשומה למטה.

דוד גליק

DAWID GLÜK

in Luzik L. p. Stare-miasto.

נעמריידעבעריכט

נעמריידע בעריכט פאם 2 מאי 1888

fl.	kr.	fl.	kr.	
6	75	6	50	ראשונה ווייזן
6	60	6	38	ווייזן
6	50	6	—	נעלכט
4	75	4	40	קאר
5	90	5	50	בריא נערסטע
4	50	4	25	פוטער
4	25	4	10	האפער
7	75	6	25	קאר פרזנט
5	—	4	50	פיטער
4	50	4	25	וויקס
12	—	9	—	בלאנזש
7	—	6	50	פרעסעקא
5	75	5	50	אלטע קוקורוז
5	25	5	—	נייט
10	25	9	75	ווייזער ראפס
11	50	10	50	ואלמער
7	25	7	—	ליין ראטער
7	50	7	25	ליין זאמסן
20	—	20	—	קלעט
32	—	30	—	קיממטל
22	—	19	—	מבוס
—	—	24	65	ספירטוס פראמפט פיר 10.000 ליטער פראמפט

בן אחד ושתי בנות, בעבור ימי אברה אשר היו רשעים לחלק עובונה ביניהם ויקם הבן ויאמר לאחותו האחת: גורלך לא תפול בתוכי כי לא אחותיני את, היטב חרה לנערה הוא בת שמונה עשר שנים ותלך לדרוש בבית המשפט, השופטים חקרו ודרשו וימצאו כי אמת נכון הדבר, כי הנערה הזאת בעודנה ילדה בת שנה אחת הובאה על זרועות ערסה צעירה לבית אבם ותאמר לה, הילכי את הילד והיניקוה לי וכן לקחה האשה את הילדה ותהי לה לבת, אך במסם סתה האשה הנדיבה בצאתה לביתה אמרה באוני הבן כי בתה זאת איננה פרי בטנה וכי לא תקח חלקה בין יוצאי יריכה, הדבר הזה נתן ענין להשופטים, להקור מי זאת אמה הורתה באמת, וכן נמצאה האם לשי השערות אנשי מקומה, אבל היא כחשה ותמאן להודות כי בתה היא כי חרפה היה לה, הדבר בא באוני הכהנים וכמדי העיר וידברו על רבה ויפתוה בחלק לשונם כי תמיר דתה לאמונה השלמה, והי כי לא הקשיבה לקולם וידברו באוני השופטים לאמור הנערה הזאת יתומה היא לא נודע אם אביתה יהודים היו או אולי נוצרים לכן לנו הצרקה לבקש מכם להכריח את הנערה רבוא בברית דתנו ולכם המשפט דעשות כן, בין כה וכה הוכחה הנערה שרא ברצונה בהיכר הכנסיה, ועדת ישראל מבקשים את הערמה כי יוציאוה אר עמה ואמונתה ועוד לא נוכל לדעת מה יהי באחריתה.

(אמון נורא) מכ"ע „נאדר“ מודיע מעיר וינגאווא בובריען כי ביום 25 מערך העבר יצאו בחמשה ושישים איש אנשים ונשים לשוח על הקרח הפרוש על פני הנחל העמוק סאנאס ולהתענג על מראה ציד הדיגים הפורשים מכמות, כי הוא משוש דרכם ועונג שעשועם כל ימי החורף שתאום התנשא רוח קדים עזה ויפח בחזקתו וגבורתו והי לסער גדול ציבר שרנ והמון כפור בתמרים חמרים על פני הקרח אשר כבר החל להתאסף מעט משגוי האויר, וכונע נשבר הקרח מתחת לרגליהם, בשפת הים התר להבקע עד כי נבקע לשברים וגזרים רבים במקומות שונים, ויתמוטטו ויתפלצו מכל עבר ופנה ותרחק כל ישועה לאומללים הארה ויפלו כלם אל תוך הגהה רק נערה אחת בתורה ואיש זקן נצלו בדרך פלא, כי צעדו מפרח קרח עד משנהו, הנערה גם היא מתה בעור יומים מפחד ובהרת נפשה.

תשובה ברלית:

הרה"ג הר"פ הורוויץ אב"ד זוראווי. — הרה"ג הר"י מוכר אב"ד מאסט. — הר"י שו"ב והרה"ג לינקער סס. — הר"ק ראזנפעלד והרה"ג פיינער קראקי. — הר"ג נאטלבערג ראזנאטין. — הר"י פערלמוטער לטשיוו. — הר"ג זאמער איסטריק. — הר"פ שפירא פאדאכא. — הר"ש ספרנבערג הר"ג כ"ץ לבוב. — הר"י כהנא סיגעט. — הר"ר קלאנז זאנארי. — הר"ש בוימאולר פרעמיסל. — הר"א שערק סס. — הר"ג סהרע בזרק. — הר"א מרגליות בראדי. — הר"א ראזינווייג גלאזיוו. — הר"ג קראנצברק ראדוויט. — הר"י גאטטלינג לוביט. — הר"י רעכטשטאפטן ווערעק. — הר"א שו"ב סאמבערג. — הר"ר טרייבער פאטיליט. — הר"ג גראסבאך קאלימא. — הר"ג שו"ב פרעמיסל. — קנלנו ברב מודה. — הר"א רעביש מאטליסק רבריו טובים מאד אכל אין אחר מעשי כ"ר כלום. — הר"ג וויסנלבערג סאלאטוויץ הלא כבר נחבנו על אשר כמה מומערן חסרים לנו ואם יאבה לקבל באופן זה נשלח אליה אחר הסג. — הר"ג דוקער סטריא שאלנו כמה חסדים אודת זה ולא ידע להשיב תשובה ברורה וטוב נצינו ונשה. — הר"ג נאטלבערג ראזנאטין הסך 2.50 מסרנו להרב הגאון מהר"א עטינגער האב"ד דקאלנא ונשיא סה"ק נ"י. — כ"ב ד' מרגליות שירים לא נקבל. להודיעים את הסודות של הרה"ג הר"ל סיפר נ"י נשלח להם חסדים בשבוע השנים כי כמה שני בהערותאקליע נמכרו עד היום. — לה"ר שפ"ן סאדוויטאל וליפסח בריישי אין ראווינו לטפל בנכלת המגיד העזרי. — הר"י פ"ג לעזניו חס יאבה נשלח אליה חסדים פאסערסטאט והוא נמצא ילך כלל שבוע על הפאסט יקסס הארבעס לקראקי מאיר ראפפורט.